Luther Heraut

Maandblad van de
Evangelisch-Lutherse gemeente
te ’s-Gravenhage

141e jaargang
No. 11
November 2026

De laatste tijd zijn deze borden langs de snelweg me regelmatig opgevallen: Verleden - Helen - Toekomst. Een woordspeling van de Rotterdamse stadsdichter en schrijver Derek Otto. Google geeft er een duiding aan die bepaald geen rocket science is, maar daarom niet minder waar.

- Verleden: Je kunt het verleden niet zomaar overslaan of negeren door snel naar voren te rennen.
- Helen: Wat je in het verleden hebt meegemaakt en niet verwerkt of aankijkt, neem je anders met je mee. Persoonlijke groei en empathie zorgen ervoor dat je oude pijn kunt ombuigen.
- Toekomst: Pas wanneer je stilstaat bij het helen van wat is geweest, ontstaat er ruimte voor een gezonde en vrije toekomst.

De kerkenraad is van mening dat het tijd is weer naar de toekomst te kijken, en roept u op kandidaten voor een nieuwe kerkenraad te stellen. Onze interim-predikant Arjan Berensen blijft beschikbaar voor begeleiding die aan heling bij kan dragen. U leest er alles over op de pagina’s 4 en 5.

Frank Everaarts

Beste mensen Pag. 3	Oproep voor aanbevelingen kerkenraadsleden Pag. 5	Leren van Luther Pag. 8	Financiën Pag. 9-10
Uit de kerkenraad Pag. 4	Uit de gemeente Pag. 6-7	Wij feliciteren Buurt&Lukas Pag. 9	Young Info Pag. 11

Evangelisch-Lutherse Gemeente

Protestantse Kerk

Lutherse Burgwal 7-9, 2512 CB Den Haag
www.luthersdenhaag.nl
Tel: 070-363 66 10
e-mail: elgdenhaag@gmail.com

Contactadressen

Kosterij
Lutherse Burgwal 7 | Beheerder: Frank Guter
070-3636610, kosterij@luthersdenhaag.nl

De kerkenraad
Voorzitter: Chris Schaapman (ad interim)
Secretaris: Stefanie von Asmuth (ad interim) via elgdenhaag@gmail.com
Ouderlingen: Thijs-Willem Baayen (a.i.)
Diaconie: Bert Verweij (a.i.), Ralph Jansen (a.i. voor financiën, fin.diakonie.elg.dh@gmail.com)
Kerkrentmeesters: Rik Buddenberg (a.i.), Teun Copier (a.i.)

Predikant
Ds Jannet van der Spek, tel. 070-4062077 of 06-41728662, jmtvdspek@hetnet.nl

Interim-predikant
Ds Arjan Berensen, tel. 06-14459029, a.berensen@protestantsekerk.nl, werkdagen: woensdag en donderdag

Organist en cantor
Sander van den Houten, organist: 06-25333652, sandervdhouten@hotmail.com
Monique Schendelaar-de Graaf, cantor: 06-40306231, myschendelaar@gmail.com

Seniorenbijeenkomst
Els Pellen, tel. 06-50434300 en
Joke Momberg, tel. 06-22750242

Jour der Senioren
Els Gaemers, tel. 070-3200972

Stichting Cultuur en Muziek in de Lutherse Kerk
scmlk070@gmail.com

Orgelcommissie
Contactpersoon: Nico van Stokrom, 070-3018940

Cantorij Maarten Luther
Secretaris: Janneke Wubs, 06-25285649 | chris.janneke@wxs.nl | dinsdag 20.00-22.00 uur

Stichting Wees- en Oudeliedenhuis
Frank Everaarts, tel. 06-19452523

Diaconale hulp
Algemene informatie via college van diakenen.

Werkgroep communicatie
E-mail: lutherheraut@gmail.com
Webbeheerder: Guus Gorsse
Leden: Jolien Dekker, Frank Everaarts, Hadassah Fidder, Guus Gorsse, Ames Minnaard, ds Jannet van der Spek

Vertrouwenspersonen
De kerk zien we graag als een plek waar je veilig bent. De realiteit is dat hier mensen soms slachtoffer zijn van pesten, geweld, machtsspelletjes, misbruik. En juist in de kerk is dat extra pijnlijk, omdat je het daar niet verwacht. De Protestantse Kerk werkt daarom aan een cultuur waarin geen plaats is voor grensoverschrijdend gedrag. Dat betekent bijvoorbeeld dat elke gemeenschap binnen de Protestantse Kerk zorgt voor een veilige omgeving, waarin mensen integer met elkaar omgaan. Wij werken daarin samen met de Protestantse Kerk Den Haag. Er zijn twee onafhankelijke vertrouwenspersonen aangesteld, die werken onder geheimhoudingsplicht. Onafhankelijk: dat betekent dat de vertrouwenspersonen geen lid zijn van een wijkkerkenraad in Den Haag. Heb je vragen over of vermoedens van grensoverschrijdend gedrag in jouw omgeving of heb je er zelf mee te maken? Je kunt met hen praten, in alle vrijheid en vertrouwelijkheid. Indien nodig, en als jij dat wilt, brengen zij je in contact met professionele hulpverleners of helpen ze om iets wat je ondervonden hebt aan te kaarten.
De vertrouwenspersonen zijn:
- Marijke Mootz, 070-2055641
  vertrouwensvrouw@pkn-denhaag.nl
- Hans Dingemanse, 070-2055642
  vertrouwensman@pkn-denhaag.nl

Rekeningnummers
- Evangelisch-Lutherse Gemeente 's-Gravenhage
  NL57RABO0373720823
- Evangelisch-Lutherse Gemeente 's-Gravenhage inz. Verhuur
  NL82RABO0373720858
- Diaconie ELG ’s-Gravenhage
  NL91INGB0000037958
- Orgelfonds ELG ’s-Gravenhage
  NL66ABNA0130089176
- Evangelisch-Lutherse Jeugdraad
  NL35RABO0373720831
- Kampcommissie ELJR ’s-Gravenhage
  NL17INGB0000124553
- Penningmeester Kerkkoor Maarten Luther
  NL70INGB0001917129
- Stichting Cultuur en Muziek in de Lutherse Kerk
  NL73INGB0006817612

Coördinatie auto- en taxivervoer
Indien u niet op uw gebruikelijke manier naar de zondagse eredienst kunt komen, neem dan contact op via tel. 070-3636610 voor vervoer per taxi. U kunt van deze mogelijkheid 12 keer per jaar gebruik maken, tegen betaling van de kosten van het openbaar vervoer. Schroom niet om hiervan gebruik te maken.

Pastoralia

Beste mensen
De herfst is weer begonnen. We leven toe naar het einde van het kerkelijk jaar. Op 1 november gedenken we de kerkhervorming. Wel weer mooi om dat op Allerheiligen te doen. Het had alles met de toenmalige interpretatie van Allerheiligen en Allerzielen te maken dat Luther op 31 oktober zijn 95 stellingen publiceerde. Voorganger is pastor Gert Scholten en de cantorij zingt. Op zaterdag 7 november het inmiddels traditionele uitbundige korenfestival. Met onze eigen cantorij en een heleboel andere koren. Van harte aanbevolen.

Op 22 november vieren we dan Eeuwigheidszondag, ook wel Christus Koning genoemd. Op die dag gedenken wij de mensen die het afgelopen jaar overleden zijn.

Schrijf mijn naam niet in de steen.
Niemand kan weten hoe ik heb geheten,
dan gij alleen. Dan Gij alleen

Spreek geen woorden van verdriet.
Zij zijn gesproken. Zij zijn gesproken
onze laatste woorden, ons laatste lied

Laat de stilte rond mij staan,
geen boom, geen teken.
Geen boom, geen teken om van mij te spreken.
Maar noem mijn naam, maar noem mijn naam.
(Filip van de Wouwer,
pseudoniem Albert Boone S.J.)

In dit Vlaamse lied, op muziek gezet door koorcomponist Vic Nees, geeft de ik-persoon aan geen behoefte te hebben aan herdenkingsplekken in deze wereld. Het is voldoende als jullie die mij gekend hebben mijn naam blijven gebruiken. De tekst kan ook op een andere manier gelezen worden. Als een gebed. Een stervende geeft zich over aan de dood en vertrouwt zich toe aan God, de Enige die zijn naam echt kent. In een naam is immers het hele leven besloten. Mooi vind ik dat in het Vlaams waar gij en Gij zo dicht bij elkaar ligt. Tegelijk staat hier juist ook het bittere van sterven ontroerend verwoord: dat je de woorden van verdriet, die je eerst nog samen kon spreken, niet meer kunt delen. En of nabestaanden nog woorden van verdriet zullen spreken is aan hen.
Wij noemen de namen voor Gods aangezicht in het geloof van Gods trouw aan levenden en doden en tegelijk maken we zo ook ruimte voor ons gemis. Als u wilt dat de naam van een geliefde naaste of familielid wordt genoemd die geen lid is van onze kerk dan kunt u die naam en geboorte- en sterfdatum aan mij mailen. Graag voor 18 november. Natuurlijk is er tijdens die viering voor iedereen gelegenheid om in stilte een kaars aan te steken voor de mensen die een licht in ons leven waren en nog altijd zijn. De cantorij zingt.

Deze maand staat ook in het teken van de eerste stappen op weg naar een nieuwe kerkenraad. Elders kunt u in deze Heraut lezen waarom en hoe de huidige kerkenraad daarvoor gekozen heeft en hoe de procedure zal zijn. Lees dat goed door! Wij wensen u een mooie herfst en Gods zegen bij alles wat u bezighoudt.
Hartelijke groet, mede namens de kerkenraad en collega Ds Arjan Berensen,
Ds Jannet van der Spek

Bij Eeuwigheidszondag
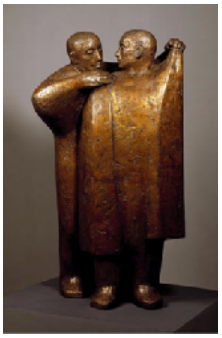
Op Eeuwigheidszondag is er gelegenheid om een kaars te ontsteken voor dierbaren die kort of lang geleden zijn overleden, maar van wie we de naam altijd bij ons zullen dragen.
Dat we zo samen iets mogen ervaren van 'een mantel om ons heen geslagen'…

Zo vriendelijk en veilig als het licht
zoals een mantel om mij heen geslagen
zo is mijn God, ik zoek zijn aangezicht.
Ik roep zijn naam, bestorm Hem met mijn vragen.
Dat Hij mij maakt, dat Hij mijn wezen richt.
Wil mij behoeden en op handen dragen
Huub Oosterhuis, Liedboek, lied 221

Vakantie
Van 5 tot en met 10 november heeft ds Jannet van der Spek vakantie. Ds Mirjam Visser-Fuchs, luthers predikant in Rotterdam, is achterwacht. Haar telefoonnummer is 06-16374899.

Pastoraat
Er zijn gemeenteleden die bang zijn dat ik het te druk heb. Ik vrees inderdaad dat het mij niet lukt om u allemaal op te bellen. Juist daarom nodig ik u van harte uit contact met mij op te nemen als u ergens over door wilt praten of kennis wilt maken met de predikant. Dat kan via jmtvdspek@hetnet.nl of tel. 06-41728662.
Ds Jannet van der Spek

Geraakt door gebed
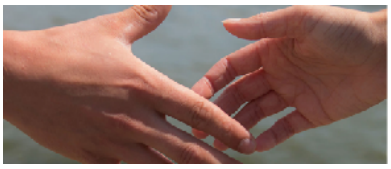
Rinia Patterzon leest graag in boekjes met dagteksten, en deelt deze maand een gebed van Artur Muller met ons.

Laat mij nieuwe dagen tegemoet gaan,
getroost, wat ik ook durf te doen.
Laat mijn ziel naar U zien en de macht
van de Heiland aanschouwen.
Hij zegent mijn dagen, tot Zijn eer.
Hij geeft Zijn liefde in mijn hart.
Hij leidt mij met Zijn trouw.

Uit de kerkenraad

De kerkenraad vergaderde op 14 oktober 2026 met de gemeentecommissie, en een dag later onderling. Onderwerp in beide ontmoetingen was de voortgang van het proces van verzoening en herstel, en de komende ambtsdragersverkiezingen.

Verzoening en herstel

De kerkenraad onderschrijft een notitie over dit thema van de interim-predikant.
De notitie beschrijft ongelijktijdigheid (zie daarover ook de vorige *Luther Heraut).* Terwijl een groot deel van de gemeente er blijk van geeft 'richting de toekomst te willen en kunnen kijken', leeft onder een kleiner deel het gevoel dat het verleden nog te veel aanwezig is om dat te kunnen doen.

Voor het proces van verzoening en herstel betekent deze ongelijktijdigheid dat we dit voortzetten in een tweesporenbeleid.
De interim-predikant blijft beschikbaar voor pastoraal gesprek, voor wie persoonlijk het verleden wil verwerken. Ook blijft het mogelijk om onder begeleiding van interim-predikant of externe mediator gesprekken te voeren met een ander gemeentelid. Voor laatstgenoemde gespreksvorm geldt dat wel de wens tot zo'n gesprek 'van twee kanten moet komen': verzoening kan immers niet van één kant komen. Tot dusver blijkt het nog niet altijd mogelijk zulke gesprekken in gang te zetten, om diverse persoonlijke redenen.

Anderzijds wordt vanaf nu ook ingezet op heling en herstel door dat deel van de gemeente actief te ondersteunen dat zich een weg richting de toekomst wil zoeken. Coachen van de komende kerkenraad, om te komen tot een andere bestuurscultuur en helderder werkafspraken, speelt daarin een hoofdrol. Mogelijkerwijs is er daarnaast nog tijd beschikbaar om met elkaar iets nieuws of positiefs in gang te zetten, bijvoorbeeld op het diaconaal-missionaire of pastorale vlak.

Verkiezingen

Elders in deze *Luther Heraut* leest u de oproep om te komen tot aanbevelingen voor een nieuwe kerkenraad. De kerkenraad sprak in haar vergadering hierover door.

De reacties op de aankondiging van verkiezingen in de vorige *Luther Heraut* vertonen het hierboven beschreven beeld van ongelijktijdigheid. Daarbij valt op dat er enkele reacties gehoord zijn waaruit blijkt dat men het 'te vroeg vindt', en een groter aantal dat men 'het de hoogste tijd vindt'. De uitzonderlijke werkvorm van een volledig externe kerkenraad is niet langer dan twee jaar houdbaar, en die termijn is intussen verstreken.

De kerkenraad wil een nieuwe cultuur van transparantie en eerlijkheid bevorderen. Daarom geeft zij op voorhand aan dat zij zich bezonnen heeft op de manier waarop zij kandidaten zal benoemen. Naast een lijstje met gewenste kenmerken voor nieuwe ambtsdragers én de nieuwe kerkenraad als team (!), betreft dat ook het volgende.

De kerkenraad heeft besloten in deze verkiezingsronde de laatst door de gemeente verkozen ambtsdragers nu niet in aanmerking te laten komen om ambtsdrager te worden. Dat gaat niet om de kwaliteiten van mensen, maar om de contextuele situatie. Zodoende kan de kerkenraad gemakkelijker nieuwe patronen ontwikkelen. Deze beslissing staat de inzet van deze mensen voor andere taken niet in de weg.
De kerkenraad heeft ook vastgesteld dat in het verleden personeel van de kerk tevens een ambt droeg, en dat dat in vrijwel alle andere kerkenraden niet gebruikelijk is. Personeel en hun partners zijn om deze reden evenmin verkiesbaar, om potentieel onwerkbare situaties te voorkomen.

De plaatselijke regeling omschrijft een kerkenraad die bestaat uit elf personen. Als kerkenraad zoeken wij op dit moment naar circa acht personen. De nieuwe kerkenraad zal zich bezinnen op de samenwerking met de gemeente, en 'het priesterschap van alle gelovigen' bevorderen.

Ten aanzien van de samenstelling van een nieuw college van kerkrentmeesters acht de kerkenraad extra externe ondersteuning noodzakelijk, ten minste om de eerste jaarcyclus te doorlopen. Dit heeft mede te maken met de complexe structuur van de ELG ten aanzien van gebouwen en middelen, maar ook met de toenemende druk op kerkrentmeesters door steeds meer wettelijke regelgeving. Deze extra externe ondersteuning zal structureel meevergaderen.

De kerkenraad neemt met instemming kennis van de mogelijkheid dat Thijs-Willem Baayen langer kan aanblijven als kerkenraadslid. Hij is als gedelegeerd ambtsdrager recent aangetreden, zodat ook het college van ouderlingen weer vertegenwoordigd is. In tegenstelling tot de andere gedelegeerden treedt Thijs-Willem nog niet af. De interim-predikant blijft als adviseur aanwezig in de kerkenraad, tot eind april 2027. De wisseling van ambtsdragers is voorzien voor ongeveer eind januari 2027.

De eerstvolgende vergadering van de kerkenraad is op 30 oktober, op 5 november hoopt zij de gemeentecommissie weer te begroeten.

In Christus verbonden, namens uw kerkenraad,
Ds Arjan Berensen

Uitnodiging tot het doen van aanbevelingen voor een nieuwe kerkenraad
De kerkenraad gaat, gehoord hebbende de gemeentecommissie en de gemeente, over tot het uitschrijven van verkiezingen, daartoe met name gemotiveerd door het volgende:

- De kerkorde noemt in een bepaald artikel een maximale zittingsduur van twee jaar voor een externe kerkenraad. Hoewel de classis/visitatie indertijd voor een variant van dat artikel koos, blijft de geest van de kerkorde dezelfde: een tijdelijke kerkenraad is een zware noodmaatregel die niet langer dan twee jaar vruchtbaar kan zijn. Die jaren zijn voor de meeste gedelegeerde kerkenraadsleden voorbij.

- De externe vrijwilligers die de gedelegeerde kerkenraad vormen, hebben zeer veel energie en tijd in hun taken gestoken. Het is wijs en goed dat zij nu hun taken overdragen aan leden die 'dichter bij' de gemeente staan. Zij geven ook zelf aan behoefte te hebben hun inzet vanaf medio januari af te bouwen.

- Uitstel van verkiezingen helpt nu niet, gezien de voortgang van verzoening en herstel. Vroeg of laat zal de gemeente toch eigen ambtsdragers moeten vinden. Er moet ook weer iets van gewoon gemeente-zijn ontstaan. Daarom kan het helpend zijn weer een kerkenraad 'met eigen gezichten' te vormen, bij wijze van terugkeer naar een nieuw normaal. Bovendien: tot aan mei is de interim-predikant nog werkzaam, en zijn inzet is ook nodig bij het coachen van de nieuwe kerkenraad.

- En, als belangrijkste: er is goede hoop dat er van Boven voorzien wordt in voldoende kerkenraadsleden die samen een team kunnen vormen, en de gemeentecommissie bevestigt deze inschatting.

<u>Oproep</u>
De kerkenraad roept gemeenteleden op aanbevelingen voor nieuwe kerkenraadsleden te doen. Aanbevelingen kunnen tot uiterlijk 2 december schriftelijk en ondertekend worden ingediend bij de scriba van de kerkenraad, Stefanie von Asmuth: steffievonasmuth@gmail.com of per briefpost (Lutherse Burgwal 7, 2512 CB Den Haag t.a.v. scriba van de kerkenraad). Een aanbeveling kan uzelf betreffen, of een ander gemeentelid, in beide gevallen verzoekt de kerkenraad u om enige motivatie. U dient ook te vermelden voor welk ambt betrokkene wordt aanbevolen (ord. 3.6-3a).

Aanbevelingen worden niet gepubliceerd en zijn derhalve vertrouwelijk. Verkiesbaar zijn gast- en doopleden ouder dan 18 jaar, en belijdende leden (PR 2.1.1). Daarbij is het nuttig op te merken dat in de ELG voor zover bekend het niet eerder is voorgekomen dat doopleden belijdend lid werden op grond van hun bevestiging in het ambt (ord. 3.6-1b).

De kerkenraad zoekt in deze verkiezingsronde 8 nieuwe kerkenraadsleden, te weten 2 diakenen en 6 ouderlingen. Van de laatstgenoemde ouderlingen zijn er in deze verkiezingsronde 2 ouderling-kerkrentmeesters uit de gemeente voorzien.

De kerkorde stelt dat de nieuwe kerkenraad (na benoeming en bevestiging) zelf jaarlijks functies binnen de ambten verdeelt, te weten voorzitter en scriba/assessor én hun vervangers (secundi) van kerkenraad respectievelijk colleges.

Omdat er een geheel nieuwe kerkenraad wordt verkozen, is een indicatief rooster van aftreden samengesteld:
- Ouderling-Voorzitter: 2 jaar
- Ouderling-Scriba: 4 jaar
- Pastorale ouderling 1: 1 jaar
- Pastorale ouderling 2: 3 jaar
- Diaken 1: 2 jaar
- Diaken 2: 4 jaar
- Ouderling-kerkrentmeester 1: 1 jaar
- Ouderling-kerkrentmeester 2: 3 jaar

Na deze termijn is het aan de nieuwe kerkenraad het rooster van aftreden te blijven onderhouden, en staat het haar vrij om zittingstermijnen van haar leden te verlengen. De kerkorde geeft daar tegenwoordig flexibel ruimte in: een verlenging kan 2 tot 4 jaar duren, tot maximaal 12 aaneengesloten jaren.

De kerkenraad roept de gemeente op te bidden dat deze verkiezingsronde gezegend wordt, zodat nadien een nieuwe kerkenraad gevormd kan worden die als team de gehele gemeente, elkaar en God dienstbaar kan zijn.

Uw kerkenraad

[Noot van de redactie: in het vorige nummer is in het artikel "Warme groet van de interim-predikant" de verdere procedure beschreven; volgende maand komen we daar weer op terug.]

Uit de gemeente

Korenfestival
Op 7 november bent u weer welkom bij het jaarlijks korenfestival. U kunt genieten van koren die in onze kerk repeteren of er regelmatig een uitvoering verzorgen. Vanzelfsprekend is onze eigen Cantorij ook van de partij. Vrije inloop van 12.15 tot 17.15 uur aan de Lutherse Burgwal.

De seniorenkring in november en een vooruitblik naar december
In november komen we twee aal bij elkaar en wel op dinsdag 3 en dinsdag 17 november, om 13.15 uur (Lutherse Burgwal 7). Beide middagen zijn spelletjesmiddagen.
Op dinsdag 1 december wordt het een feestelijke middag met hopelijk belangrijk bezoek uit Spanje…….

Op woensdag 18 november is er weer een Jour der senioren. Meer hierover leest u elders in dit blad.

En dan kijken we alvast vooruit naar de kerstviering op dinsdag 22 december, van 10.30 tot circa 15.00 uur in de lutherse kerk, Lutherse Burgwal 7.
We starten met een gezellig samenzijn, waarbij ontmoeting centraal staat. En dat gebeurt natuurlijk onder het genot van koffie of thee met iets lekkers.
We lunchen met elkaar in de kerkzaal en na de lunch sluiten we de dag af met een feestelijke viering rond "De vierde wijze". Ds Jannet van der Spek gaat voor tijdens de dienst en Roelfien Folkersma begeleidt ons op de piano en zingt voor ons.
In verband met de lunch is het nodig dat u zich van tevoren aanmeldt voor deze dag. Graag voor **maandag 14 december** aanmelden bij Jowien de Klerk (tel. 070-3559858, jo.klerk@planet.nl) of bij Joke Momberg (tel 06-22750242, fredenjokemomberg@hetnet.nl).
Indien u moeite heeft om zelfstandig naar het kerkgebouw te komen, kan Jowien taxivervoer voor u regelen. S.v.p. bij uw aanmelding aangeven of u gebruik wilt maken van ons taxivervoer.

U bent van harte welkom bij onze activiteiten.

Namens de vrijwilligers van de seniorenkring,
Els Pellen

Welkom bij de ouderendienst op 15 november 2026
Heel blij zijn we u te berichten dat wij elkaar weer kunnen ontmoeten bij de ouderendienst in de lutherse kerk. In deze dienst ontmoeten mensen van de Lukaskerk en de lutherse gemeente, die het niet meer zo gemakkelijk vinden om de ochtenddiensten te bezoeken, elkaar in een huiselijke setting.
Zij krijgen een persoonlijke uitnodiging. U bent als belangstellende daar ook van harte welkom. De kerkzaal is vanaf 14.00u open.

De dienst begint om 14.30u en duurt tot 16.00u. Onze interim-predikant ds Arjan Berensen is voorganger in deze dienst waarin we ook samen het Heilig Avondmaal vieren. Sander van den Houten begeleidt ons zingen op het orgel.

Van harte nodigen wij ook u uit, die mee willen helpen bij het begeleiden van de ouderen; vele handen maken licht werk.
We horen graag van u als u mee wilt helpen. Tot 15 november!

Namens de Lukaskerk:
Joeke van der Hulst (06-51755314)
en Jannet Schuurman (06-44571916)
Namens de lutherse gemeente:
Sara de Weerd-Walakutty (06-18806821)

Jour 18 november
Op 18 november gaat de jour over rouw. Er wordt van alles beweerd over rouw - wijs en minder wijs - en toch blijft het een hoogst persoonlijke ervaring. En juist daarom is het ook mooi om die ervaringen te delen. Rouw is een reactie op verlies en gemis. We denken dan vaak het eerst aan iemand verliezen aan de dood, maar je kunt ook rouwen

om verlies van gezondheid, of een baan, of een gemeenschap, vriendenkring of inspirerende kerk waar je je thuis voelde. Je kunt ook rouwen om het verlies van de hoop op een partner of het krijgen van een gezin.
De jour vindt vier keer per jaar plaats op woensdagmiddag van 13.15 tot 15.15 uur voor de senioren van de Lukaskerk en de lutherse gemeente, maar iedereen is welkom. We hebben altijd een mooi gesprek en de leiding is in handen van ds Jannet van der Spek.

Bijbelgesprek
Op woensdagmiddag lezen we in de Lukaskerk de bijbeltekst die de zondag daarop in de Lukaskerk of de lutherse gemeente op het rooster staat en leggen daar onze eigen vragen en verhalen naast. Ongeveer vijftien mensen doen hier af en toe aan mee. We zitten aan tafel met vijf à tien personen. Mensen van verschillende leeftijden en uit verschillende kerken. Mensen die hun hele leven al de Bijbel lezen en mensen die er net aan begonnen zijn. Het gesprek is altijd boeiend en inspirerend en wordt geleid door ds Jannet van der Spek.
Van harte welkom om een keer te komen kijken.
De volgende bijeenkomst is op 4 november, 15.30 tot 17.00 uur in de Lukaskerk (Om en Bij 2). Info bij ds Jannet van der Spek (jmtvdspek@hetnet.nl of 06-41728662).

Catechese tieners 12-17 jaar
Eens in de veertien dagen ongeveer drie kwartier. Op dit moment op dinsdag in de lutherse kerk, van 16.30 tot 17.15 uur. Info bij ds Jannet van der Spek.

Geloof in gesprek
Eens in de maand gaan we stevig in gesprek over een thema uit het christelijk geloof o.l.v. ds Jannet van der Spek. Deze kring is ook bedoeld voor mensen die overwegen zich te laten dopen of belijdenis te doen. Dit jaar op woensdag: 4 november en 2 december om 20.00 uur in de lutherse kerk.

Inspiratietafel en Uurtje Herberg in Buurt en Lukas
Tijdens de maandelijkse Tafel van maandagmiddag 16 november om 15.00 uur is er een ontspannend moment en ontsteken we ons vredeslicht.
Daarna is er een inspirerend tv-programma, bijvoorbeeld de Verwondering.
We spreken hierover door en sluiten af met een ontmoetingskaartje.
Uw gastheren zijn Menno Verrips en Frederik Ekkelboom.

Uurtje Herberg, bijna elke donderdag van 12.30 tot 13.30, daarna Open Huis.
Vredeslicht, kopje soep en het positieve en verwarmende programma BinnensteBuiten.
Daarna kaartjesgesprek.
Voor actuele data: kijk op de Lukaskerk-app.
Welkom!

Eerlijk Voedsel Festival
Zaterdag 7 november, 13.30-17.00 uur in de Christus Triomfatorkerk (Juliana van Stolberglaan 154, Den Haag).
De aankondiging vindt u in de Young Info, maar het programma is voor alle leeftijden!

De lutherse reisvereniging
Van 28 oktober t/m 21 maart is in het Luther Museum weer een nieuwe tentoonstelling te bezoeken.
Terwijl veel Nederlanders (en zeker ook jongeren) maatschappelijke polarisatie ervaren en op zoek zijn naar verbinding, brengt het Luther Museum Amsterdam de tentoonstelling *Vrij Denken. Hoe de ideeën van Luther en Erasmus de wereld verander(d)en*. De tentoonstelling laat zien hoe twee van Europa's invloedrijkste denkers ruim vijf eeuwen geleden fundamenteel van mening verschilden. Wat kunnen we leren van deze historische discussie over grote thema's?

Op www.luthermuseum.nl kunt u onder het kopje Agenda veel meer lezen. Is er interesse om hier gezamenlijk naartoe te gaan? Dan hoor ik graag van u (via everaarts.frank@gmail.com) en prikken we een datum.

Frank Everaarts

Kerstboom optuigen: 6 december
De herfst is begonnen, en waarschijnlijk wilt u nog helemaal niet aan de winter denken. Maar sommige dingen moeten ver vooruit gepland worden. En met het prikken van een dag voor het opzetten en versieren van de kerstboom waren we eigenlijk al een beetje laat… Er is alweer zoveel verhuur gepland, dat er alleen ruimte is voor het optuigen van de kerstboom op zondagmiddag 6 december. Zeker bij deze klus geldt: vele handen maken licht werk en weinig handen maken zwaar en lang werk. Dus het zou fijn zijn als u nu vast een aantekening in uw agenda zou kunnen maken om die middag te komen helpen. Alvast dank.

Cursus Leren van Luther
In de afgelopen nummers van dit blad heeft u al aankondigingen voor deze cursus kunnen lezen. Inmiddels hebben voldoende mensen zich aangemeld zodat we van start kunnen! En als u nog wilt aansluiten, kunt u zich nog steeds aanmelden bij Rien Sprong.

Thema van deze cursus is *Hoe en waartoe verander je de kerk?* Luther wilde de kerk van zijn tijd grondig hervormen, om zo relevant te blijven in situaties van grote culturele veranderingen. In die zin kunnen we van Luthers reformatie leren als we naar onze eigen tijd en onze eigen kerken kijken. Want wat maakte Luthers hervorming succesvol? Wat maakt de kerk vandaag betekenisvol?

De bijeenkomsten zijn op de donderdagavonden, telkens van 19:30-21:00 uur in de kosterij:
12-11: ds Susanne Freytag over Crisis in de kerk;
26-11: dr Theo van Willigenburg over Christus centraal;
10-12: ds Willy Metzger over Radicaal en bedachtzaam;
07-01: ds Roel Braakhuis over Ontvankelijk leven.
Meer info hieronder en op: www.lerenvanluther.nl.

Rien Sprong

Wij feliciteren Buurt&Lukas!

Buurt&Lukas is dit jaar één van de winnaars van een Appeltje van Oranje!

Het Oranje Fonds werd in 2002 opgericht als nationaal huwelijksgeschenk van de bevolking aan Prins Willem-Alexander en Prinses Máxima.
Elk jaar kunnen projecten die bijdragen aan een verbonden samenleving worden voorgedragen voor een prijs: het Appeltje van Oranje.

Het thema van de Appeltjes van Oranje 2026 was ‘Samen armoede doorbreken’ .

Armoede is een hardnekkig probleem dat mensen in alle delen van ons Koninkrijk raakt. De impact is groot. Armoede gaat over meer dan een tekort aan geld; het beïnvloedt gezondheid, kansen en de mogelijkheid om mee te doen. Bestaand armoedebeleid is vaak niet toereikend of ingewikkeld, waardoor mensen niet de steun vinden die ze nodig hebben. Sociale initiatieven zijn daarom onmisbaar; zij werken dichtbij mensen, met begrip en vertrouwen, en sluiten aan bij wat mensen nodig hebben.

STEK (de uitvoeringsorganisatie van de diaconie van de Protestantse Gemeente Den Haag) verzorgt met vrijwilligers van de Lukaskerk Buurt&Lukas.

Buurt&Lukas is een plek waar mensen met geldzorgen ondersteuning vinden en mee kunnen doen. De mensen die bij Buurt&Lukas in de Haagse Schilderswijk binnenkomen, hebben vrijwel allemaal financiële uitdagingen of problemen. Daar vinden ze niet alleen praktische hulp en persoonlijke aandacht, maar vooral een plek waar iedereen volwaardig mee kan doen.
Buurtbewoners leren andere mensen kennen, delen hun verhalen en voelen zich onderdeel van de gemeenschap. Samen met vrijwilligers bouwen ze aan een plek waar mensen zich gezien voelen en sterker worden.

Er zijn diverse activiteiten die bijdragen aan het verlichten van financiële armoede. Zo helpen bij het wekelijks inloopspreekuur vrijwilligers mensen met vragen over geld en regelingen. Ook steunt Buurt &Lukas zelfregiegroepen waarin mensen samen ondernemen met hun eigen talent. “We werken met elkaar aan het tegengaan van armoede en aan kansen om tot bloei te komen.”
"Onze activiteiten geven mensen ondersteuning, aandacht en ruimte om te groeien”.

Het project was één van de genomineerden dit jaar. Eerder riepen we u in Teken van Leven al op uw publieksstem aan dit project te geven, als u dat zou willen. En dat heeft blijkbaar geholpen Samen met de stem van de jury is het project een van de drie winnaars geworden.

Op 8 oktober jl. reikte Koningin Máxima op Paleis Noordeinde de prijs uit, die bestaat uit een bronzen beeldje dat is ontworpen en gemaakt door Prinses Beatrix en een geldbedrag van € 25.000. Het geld kan vrij worden besteed binnen de doelstelling van het winnende initiatief.

Nogmaals hartelijke felicitaties aan onze vrienden van de Lukaskerk!

Frank Everaarts

Financiën

Collectes
De opbrengsten van de collectes van 20 september t/m 11 oktober met de volgende collectedoelen waren:

Onderhoud gebouwen	€ 161,50
Kerk	€ 173,70
Vredesweek PAX	€ 137,00
Orgelfonds	€ 400,00
KIA Kerk en Israël (Israëlzondag)	€ 117,76
Wereldouders	€ 88,20

Deze bedragen zijn voor de diaconale collectes incl. de bedragen die per bank binnenkwamen. Voor onderhoud gebouwen en kerk is daarvan geen opgave ontvangen. Alle gevers hartelijk dank.

De vieringen van de kerkdiensten kunnen via de livestream worden gevolgd. Wanneer u niet in de kerk bent, kunt u uw bijdrage aan de betreffende doelen of als algemene donatie alsnog via de bank overmaken aan:

- Ev. Luth. Gem. 's-Gravenhage IBAN: NL57RABO0373720823 onder vermelding van het doel: kerk en/of onderhoud gebouwen.
- Diaconie ELG 's-Gravenhage te Den Haag IBAN: NL91INGB0000037958, onder vermelding van het doel of in het algemeen "gemiste collectes".

De komende periode wordt voor de volgende doelen gecollecteerd:

De collecte "Onderhoud gebouwen" gaat in de pot waaruit materialen, verf en vaklui worden betaald: dagelijks onderhoud en het grote werk.

De collecte "kerk" is voor alle andere uitgaven: salarissen, gas, licht en water, schoonmaak-middelen. Alles om de kerk draaiende te houden.

1 november: Luther Stichting
De Luther Stichting is opgericht in 1972 met als doel: de bevordering van de kennis van het belijden van de Evangelisch-Lutherse Kerk in Nederland en het ondersteunen van het diasporawerk onder de lutherse minderheidskerken.

8 november: KIA Werelddiaconaat - Palestina
Door het aanhoudende geweld en de slechte economische omstandigheden groeit de armoede op de Westelijke Jordaanoever. Veel inwoners in dit deel van Palestina kampen met financiële en psychische problemen. Kerk in Actie steunt het diaconaal centrum van de Evangelisch-Lutherse Kerk in Beit Jala, dat kwetsbare gezinnen helpt met warme maaltijden en zorgt dat het schoolgeld voor kinderen betaald kan worden.
Daarnaast biedt het centrum pastorale en psychosociale zorg en organiseert het activiteiten voor dove inwoners uit de stad.

15 november: Voedselbank
De vrijwilligers en sponsoren van de Voedselbank Haaglanden zetten zich dagelijks in om de armste mensen te voorzien van voedsel. Om dit te realiseren zijn we volledig afhankelijk van donaties. Met een donatie van 5 euro helpt u precies één huishouden een week aan eten op tafel.

22 november: Kusu Kusu Sereh
In overleg met de Beth Fage Gemeente, onze partnergemeente in Kusu Kusu Sereh (Ambon), bepalen we geschikte projecten waarmee we hen kunnen helpen. Eerder werd een jeugdruimte opgeknapt.

29 november: Straatpastoraat
Het pastorale werk van het Straatpastoraat wordt in praktijk uitgevoerd door de straatpastors. Zij bieden geestelijke, mentale, psychische ondersteuning aan de meest uiteenlopende mensen uit de aandachtsgroep van het Straatpastoraat. Het feit dat het Straatpastoraat en de pastors buiten het officiële systeem van opvang en hulpverlening staan en daar ook buiten willen blijven, wordt door menigeen haarfijn aangevoeld en werkt in de contacten zeer drempelverlagend. De straatpastors krijgen en houden vaak contact met mensen die als 'zorgmijder' bekend staan. Omdat dit vaak voortkomt uit eerdere teleurstellingen met de hulpverlening, zou het wellicht beter zijn te spreken van 'zorgvermoeiden'.
Zo vormt het Straatpastoraat een belangrijke antenne voor mensen die anders 'onder de radar' blijven.

Over de collectebonnen
Ter herinnering de procedure zoals die voorlopig geldt. U betaalt uiterlijk op woensdag een bedrag van €30 (of een veelvoud daarvan) op de rekening van KRM: NL57 RABO 0373720823 t.n.v. de Evangelisch-Lutherse Gemeente 's-Gravenhage o.v.v. uw naam en het woord collectebonnen. De daaropvolgende zondag liggen de bonnen voor u klaar in de kerk.

College van Kerkrentmeesters

Het gebed moet doorgaan!

* Iedere dinsdag, 17.30 uur
Op dinsdag gaan om 16.00 uur de deuren van de kerk aan de Lutherse Burgwal open.
Binnen zijn gastvrouwen en gastheren aanwezig, waaronder zo mogelijk de voorganger. Er is koffie en thee en gelegenheid om met de andere aanwezigen en vrijwilligers te spreken. In de stiltehoek kunt u een kaars aansteken en/of een gebedsintentie schrijven in het voorbedenboek. Uw gebedsintentie wordt opgenomen in de voorbeden tijdens het moment van stilte, bezinning en gebed. Om 17.30 uur vindt dit moment plaats. Er wordt een bijbeltekst gelezen, gevolgd door stilte en voorbeden. En er wordt gezongen.

* Coventrygebed
Eerste vrijdag van de maand 13.30 uur bij de Emmaüskerk, Leyweg 930, Den Haag.

YOUNG - INFO

INFORMATIEBLAD VOOR DE JEUGD

OFFICIËEL ORGAAN VAN DE "JEUGDRAAD DER EV. LUTH. GEM."

55e jaargang
No. 11
November 2026

Jeugdouderling:
Vacant

Contact kinderkerk:
Jolien Dekker
06-22240157
dekkerjolien@yahoo.com

Penningmeester:
Frank Everaarts
06-19452523

everaarts.frank@gmail.com

Bankrekening Jeugdraad:
NL35RABO0373720831

Coördinatie kamp-werk:
Randy Horstink
06-36127455

rhorstink@mcst.nl

Bankrekening Kamp:
NL17INGB0000124553

Jeugdcentrum:
Boekhorststraat 8
2512 CR Den Haag

Gebruik reserveren via de Kosterij:
070-3636610

Beste kinderen van de kinderkerk,

Het is echt herfst nu! Het is minder lang licht en het is een stuk kouder geworden. En natuurlijk heel veel regen. Zelfs in de kerk is het kouder geworden en moeten we de verwarming weer aanzetten. Maar we hebben ook dekentjes, en daarvan zullen er ook een paar in de kinderkerk gelegd worden. Dan kunnen we lekker warm luisteren naar de verhalen die deze weken verteld worden.

Het zijn allemaal verhalen over Jezus. Over Jezus die zelf ook verhalen vertelde. Gelijkenissen, zo noemen we die verhalen. Omdat ze lijken op het belangrijkste dat Jezus aan de mensen wil vertellen: God houdt van ons! En als wij van God houden en van elkaar, en dus goed voor elkaar en de wereld zorgen, dan is het feest op aarde en in de hemel. Een feest van vrede en recht!

Die verhalen van Jezus lijken ook wel wat op de doos die wij in de kerk hebben. Daarin zit ook steeds een geheim dat ons iets vertelt over Gods liefde. Zo proberen we met elkaar de blijde boodschap van Jezus steeds beter te begrijpen en aan elkaar door te vertellen. Doen jullie mee? We zien je heel graag in de kinderkerk voor een lied, een verhaal en een leuke knutsel!

Sabine, Mascha, Jolien en dominee Jannet

Eerlijk Voedsel Festival
In de herfst wordt er veel groente en fruit geoogst. Daar zijn we heel blij mee. En het is een goed moment om je af te vragen hoe we eerlijk met ons eten kunnen omgaan.
Op zaterdag 7 november gaan we dat doen op het "Eerlijk Voedsel Festival". Op de posters hiernaast staat waar en hoe laat. Kom je ook? Er wordt een mooi verhaal verteld speciaal voor kinderen en er is van alles te doen en te proeven!

Erediensten:
We vieren onze diensten in de kerk en online. U kunt de diensten iedere zondag vanaf 10.15 uur bekijken via YouTube: Teken van leven Luthers Den Haag of www.kerkomroep.nl (Lukaskerk).

Erediensten Evangelisch-Lutherse kerk, Lutherse Burgwal 7-9, Den Haag Aanvang 10.15 uur, tenzij anders vermeld	**Liturgische kleur**	**Collectes** (toelichting op pagina 10-11)
Zondag 1 november, 22e zondag na Trinitatis ds Gert Scholten, PKN-predikant Andijk m.m.v. Cantorij Maarten Luther o.l.v. Monique Schendelaar-de Graaf *Herdenking en viering Hervormingsdag (31 oktober), zie toelichting op de muziek in de vorige Luther Heraut*	Rood	Luther Stichting Kerk
Zondag 8 november, 1e zondag van de Voleinding drs Elsa Aarsen-Schiering, luthers theoloog	Groen	KIA Werelddiaconaat - Palestina Onderhoud gebouwen
Zondag 15 november, 2e zondag van de Voleinding ds Willem Boon, emeritus luthers predikant Zuid-Nederland *Viering Heilig Avondmaal*	Groen	Voedselbank Kerk
Zondag 15 november, 2e zondag van de Voleinding ds Arjan Berensen, interimpredikant *Ouderendienst 14.30-16.00 uur, viering Heilig Avondmaal*	Groen	Voedselbank
Zondag 22 november, Eeuwigheidszondag ds Jannet van der Spek, zie ook Beste Mensen op pag. 3 m.m.v. Cantorij Maarten Luther o.l.v. Monique Schendelaar-de Graaf	Wit	Kusu Kusu Sereh Onderhoud gebouwen
Zondag 29 november, 1e advent (Ad te levavi) ds Wilna Steenbergen, PKN-predikant, vml. geestelijk verzorger Bronovo, *LuLu-viering in de lutherse kerk*	Paars	Straatpastoraat Kerk
Zondag 6 december, 2e advent (Populus Sion) ds Wout Huizing, geestelijk verzorger in de ouderenzorg en emeritus voorganger in de Baptistengemeente (Den Haag)	Paars	KIA Werelddiaconaat - Israël Advent Onderhoud gebouwen

Wilt u actuele informatie vanuit onze gemeente lezen?
WEBSITE Kijk op www.luthersdenhaag.nl
LAATSTE NIEUWS Abonneer u op de e-mailservice voor extra aankondigingen. U kunt zich aanmelden op www.luthersdenhaag.nl.
FACEBOOK Ga naar luthersdenhaag. Geen lid van Facebook? Geen nood: u kunt de pagina bekijken op internetpagina www.facebook.com/elgdenhaag.
INSTAGRAM @lutherse_kerk_denhaag

Kopijsluiting
De Luther Heraut voor december 2026 verschijnt digitaal rond 25 november en in druk rond 2 december.
Kopij s.v.p. uiterlijk maandag 23 november aanleveren via lutherheraut@gmail.com
(geen andere mailadressen gebruiken s.v.p.).
Als aanlevering per mail niet mogelijk is, dan graag even overleg met Frank Everaarts, 06-19452523.

Colofon
Administratie: Kosterij, Lutherse Burgwal 7, 2512 CB, Den Haag, 070-3636610
Website: www.luthersdenhaag.nl
Abonnement: kosteloos bij digitale verzending (aanmelding via www.luthersdenhaag.nl), per post € 30,- per jaar (NL91INGB0000037958 t.n.v. Diaconie ELG Den Haag)
Redactie en opmaak: Frank Everaarts
Eindredactie: Ton Tielen